

ที่ กษ ๐๔๐๔/ว ๒๒

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
เทเวศร์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๗ เมษายน ๒๕๕๖

เรื่อง คำแนะนำกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์เบื้องต้นในการพิจารณาค่าธรรมเนียม
การสอบบัญชีสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๖

เรียน ประธานกรรมการสหกรณ์และผู้สอบบัญชีภาคเอกชน

สิ่งที่ส่งมาด้วย คำแนะนำกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์เบื้องต้นในการพิจารณาค่าธรรมเนียม
การสอบบัญชีสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๖

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้จัดทำคำแนะนำกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์เบื้องต้น
ในการพิจารณาค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๖ (สิ่งที่ส่งมาด้วย) ซึ่งจะขึ้นประโยชน์ต่อสหกรณ์
และผู้สอบบัญชีภาคเอกชนสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพิจารณาเบื้องต้นเกี่ยวกับลักษณะความซับซ้อนในการ
ดำเนินธุรกิจ ปริมาณงานสอบบัญชีและระยะเวลาที่ต้องใช้ในการตรวจสอบบัญชี เพื่อกำหนดค่าธรรมเนียม
การสอบบัญชีให้เหมาะสมกับสหกรณ์แต่ละแห่งต่อไป

อนึ่ง เนื่องจากยังไม่มีหน่วยงานหรือองค์กรใดได้รวบรวมข้อมูลหรือจัดทำแนวทางเกี่ยวกับ
หลักเกณฑ์การพิจารณาค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีสหกรณ์ไว้ก่อน ดังนั้น กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จะได้ทำการ
ทบทวนและปรับปรุงหลักเกณฑ์ดังกล่าวในรอบ ๓ - ๕ ปี เพื่อให้ได้หลักเกณฑ์ที่มีความสมบูรณ์ ครบถ้วน
ตามหลักวิชาการที่เป็นสากลยิ่งขึ้นต่อไป อย่างไรก็ตาม หากมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมประการใด ขอให้แจ้งสำนัก
มาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี เพื่อจะได้ดำเนินการปรับปรุงหลักเกณฑ์ให้มีความเหมาะสมในโอกาส
ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิจักร อากัปกิริยา)

อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

สำนักมาตรฐานการบัญชีและการสอบบัญชี

กลุ่มกำกับผู้สอบบัญชี

โทร. ๐ ๒๖๒๘ ๕๒๔๐ - ๕๙ ต่อ ๓๓๐๕

โทรสาร ๐ ๒๖๘๒ ๑๐๑๙

คำแนะนำกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
เรื่อง หลักเกณฑ์เบื้องต้นในการพิจารณาค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีสหกรณ์
พ.ศ. ๒๕๕๖

ด้วยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ติดตามการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีภาคเอกชน พบว่า ผลการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีบางรายต่ำกว่าเกณฑ์การประเมินคุณภาพงานสอบบัญชีที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนดอย่างมีสาระสำคัญ เช่น การจัดกระดาษทำการไม่ครบถ้วน ข้อมูลในกระดาษทำการไม่สัมพันธ์กับรายละเอียดข้อมูลประกอบหรือไม่สัมพันธ์กับข้อมูลในงบการเงิน ไม่ได้บันทึกข้อสังเกตและสรุปผลการตรวจสอบในกระดาษทำการอย่างเพียงพอตามมาตรฐานการสอบบัญชีและระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์กำหนด รวมทั้งไม่จัดส่งรายงานการสอบบัญชี งบการเงินและกระดาษทำการ ภายในระยะเวลาที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด โดยไม่ได้ขอขยายเวลาและไม่ได้แจ้งเหตุผลต่อกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ นอกจากนี้ ยังพบว่าการเสนอค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีมีการแข่งราคากันสูงหรือเสนอค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีต่ำเพื่อตัดราคากัน อาจมีแนวโน้มที่ผู้สอบบัญชีจะกำหนดขอบเขตการตรวจสอบบัญชีน้อยลง รวมทั้งอาจส่งผลให้การตรวจสอบบัญชีไม่ครอบคลุมและไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร ไม่เป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชีและระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

เพื่อให้เกิดผลดีต่อสหกรณ์และผู้สอบบัญชีภาคเอกชนในการพิจารณาค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีเป็นไปโดยเหมาะสม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์เบื้องต้นในการพิจารณาค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีสหกรณ์ โดยได้มีการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากผลการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภาคเอกชน สำนวจความคิดเห็นของสหกรณ์และผู้สอบบัญชีภาคเอกชนเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพิจารณาค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีสหกรณ์ รวมทั้งได้นำข้อมูลทางการเงินของสหกรณ์ที่จัดจ้างผู้สอบบัญชีภาคเอกชนมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ เพื่อพิจารณาปัจจัยเชิงปริมาณและปัจจัยเชิงคุณภาพที่มีผลต่อการพิจารณาค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีสหกรณ์ และกำหนดเป็นหลักเกณฑ์เบื้องต้นในการพิจารณาค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีสหกรณ์ ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ต่อสหกรณ์และผู้สอบบัญชีภาคเอกชน สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพิจารณาเบื้องต้นเกี่ยวกับลักษณะความซับซ้อนในการดำเนินธุรกิจ ปริมาณงานสอบบัญชี และระยะเวลาที่ต้องใช้ในการตรวจสอบบัญชี เพื่อกำหนดค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีให้เหมาะสมกับสหกรณ์แต่ละแห่ง ดังนี้

หลักเกณฑ์เบื้องต้นเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาคำหนดค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีสหกรณ์

๑. ข้อมูลทางการเงินเบื้องต้นที่เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีสหกรณ์ ดังนี้

ลำดับ	ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี (บาท)	จำนวนสมาชิก (คน)	ทุนดำเนินงาน (ล้านบาท)	ปริมาณธุรกิจ (ล้านบาท)
๑	๓๐,๐๐๐ - ๕๐,๐๐๐	ไม่เกิน ๑,๕๐๐	ไม่เกิน ๑,๐๐๐	ไม่เกิน ๑,๐๐๐
๒	๕๐,๐๐๑ - ๑๐๐,๐๐๐	๑,๕๐๑ - ๕,๐๐๐	๑,๐๐๑ - ๔,๐๐๐	๑,๐๐๑ - ๔,๐๐๐
๓	๑๐๐,๐๐๑ - ๑๕๐,๐๐๐	๕,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐	๔,๐๐๑ - ๘,๐๐๐	๔,๐๐๑ - ๘,๐๐๐
๔	๑๕๐,๐๐๑ - ๒๐๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๑ - ๑๓,๐๐๐	๘,๐๐๑ - ๑๓,๐๐๐	๘,๐๐๑ - ๑๓,๐๐๐
๕	๒๐๐,๐๐๑ ขึ้นไป	๑๓,๐๐๑ ขึ้นไป	๑๓,๐๐๑ ขึ้นไป	๑๓,๐๐๑ ขึ้นไป

๒. ปัจจัยที่มีผลต่อการพิจารณาค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีสหกรณ์ข้างต้น ดังนี้

๒.๑ ลักษณะความซับซ้อนในการดำเนินธุรกิจสหกรณ์ เพื่อสามารถระบุและทำความเข้าใจเหตุการณ์ รายการและวิธีปฏิบัติงานของสหกรณ์ ว่ามีผลกระทบต่อความยากง่ายในการปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีมากน้อยเพียงใด

๒.๒ ลักษณะความซับซ้อนในการจัดทำบัญชี รวมทั้งปริมาณเอกสารประกอบการบันทึกบัญชีของสหกรณ์ เพื่อทำความเข้าใจวิธีปฏิบัติทางบัญชีของสหกรณ์ที่มีลักษณะเฉพาะ ซึ่งผู้สอบบัญชีอาจจำเป็นต้องหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติทางบัญชีของธุรกิจนั้น ๆ

๒.๓ ความเสี่ยงในการสอบบัญชีสหกรณ์ และความเสี่ยงทางการเงินของสหกรณ์อาจแสดงข้อมูลขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ

๒.๔ สหกรณ์มีสาขา

๒.๕ ความรู้ ความสามารถและความชำนาญของผู้สอบบัญชี รวมทั้งการปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชีและระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์กำหนด เพื่อให้ผลงานสอบบัญชีมีคุณภาพตามมาตรฐานการสอบบัญชีและตามที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด

๒.๖ จำนวนผู้ช่วยผู้สอบบัญชี ที่มีความรู้ความชำนาญ และประสบการณ์ในการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

๒.๗ ความห่างไกลของสถานที่ตั้งของสำนักงานสอบบัญชีกับสหกรณ์ เพื่อคำนวณค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

๒.๘ งานบริการทางวิชาชีพสอบบัญชีและบริการอื่น เพิ่มเติมจากการให้บริการตรวจสอบบัญชี

สหกรณ์และผู้สอบบัญชีภาคเอกชนควรนำหลักเกณฑ์ในข้อ ๑ และข้อ ๒ ประกอบกันในการพิจารณากำหนดค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีสหกรณ์ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับรายละเอียดข้อมูลของสหกรณ์และข้อตกลงในการรับงานสอบบัญชีระหว่างสหกรณ์และผู้สอบบัญชีภาคเอกชน เพื่อให้การพิจารณาค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีสหกรณ์เหมาะสมยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวเป็นกรอบแนวทางประกอบการพิจารณาของสหกรณ์เท่านั้น ส่วนการกำหนดค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีของแต่ละสหกรณ์ขึ้นอยู่กับพิจารณาของสหกรณ์เป็นสำคัญ

เนื่องจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้มีการศึกษาหลักเกณฑ์เกี่ยวกับค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีและกำหนดเป็นหลักเกณฑ์เบื้องต้น เพื่อใช้ในการพิจารณาค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีสหกรณ์เป็นครั้งแรก ดังนั้น จึงกำหนดเป็นคำแนะนำกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ไปก่อนระยะหนึ่ง หากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์พบว่าคุณภาพงานสอบบัญชียังอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำลงหรือยังมีการเสนอค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีต่ำเกินสมควรโดยมุ่งตัดราคากันต่อไป กรมตรวจบัญชีสหกรณ์อาจพิจารณาจัดทำเป็นประกาศกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เพื่อควบคุมการกำหนดค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีสหกรณ์ต่อไป